

Læreplan i mediesamfunnet

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 2. april 2020 etter delegasjon i brev av 13. september 2013 fra Kunnskapsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2020

Om faget

Fagenes relevans og sentrale verdier

Faget mediasamfunnet handler om kommunikasjon, kritisk tenkning og innholdsproduksjon innenfor ulike mediesjangre. Faget skal gi elevene praktisk erfaring med hvordan mediebudskap produseres og brukes, og forståelse av hvordan mediene kan påvirke individ og samfunnsutvikling. Mediasamfunnet rustet elevene til å bli deltakere på sentrale arenaer for meningsutveksling og demokratiske ytringer. Faget forbereder elevene på et arbeidsliv der bred kompetanse innenfor skriftlig, muntlig, visuell og auditiv kommunikasjon har stor betydning.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnet for opplæringen. Mediasamfunnet skal bidra til å gi elevene en etisk bevissthet og være med på å gjøre dem til reflekterte og ansvarlige mennesker. Det innebærer å forstå og verdsette grunnleggende demokratiske verdier. I mediasamfunnet skal elevene utvikle evnen til å tenke kritisk om hvordan kilder brukes, både i egne arbeider og i mediene. Gjennom arbeid med aktuelle medietekster skal elevene bli bevisste på en stadig skiftende mediehverdag og få kjennskap til hvordan mediene spiller en viktig rolle i offentligheten.

Kjerneelementer

Mediedeltakelse og medborgerskap

Kjerneelementet mediedeltakelse og medborgerskap handler om å forstå rollen som aktiv og kritisk deltaker i mediene og å kunne diskutere muligheter og det etiske ansvaret rollen medfører. Gjennom å analysere og produsere medietekster skal elevene få kunnskap om demokrati, ytringsfrihet og hvordan identitet skapes og formes.

Mediebevissthet

Kjerneelementet mediebevissthet handler om å ha kunnskap om medienes rolle i offentligheten. Det innebærer å kunne reflektere over medienes makt og hvordan mediepolitikk, eierskap, mediehistoriske hendelser og medieutvikling påvirker og påvirkes av samfunn og kultur.

Argumentasjon

Kjerneelementet argumentasjon handler om å reflektere over og bruke retoriske strategier, både muntlig og skriftlig, og om å produsere argumenterende medietekster innenfor ulike sjangre. Det handler også om å

drøfte sentrale samiske, norske og internasjonale mediefaglige problemstillinger.

Tekst- og kildeferdighet

Kjerneelementet tekst- og kildeferdighet handler om å kunne gjenkjenne avsendere av ulike mediebudskap og kritisk vurdere hva som er kommunikasjonens hensikt. Videre handler det om strategier for kildesøk og om ferdigheter i kildekritikk knyttet til egne og andres tekster. Tekst- og kildeferdighet handler også om å forstå og bruke virkemidler i muntlige, skriftlige, visuelle og auditive medieuttrykk og sjangre.

Innholdsproduksjon

Kjerneelementet innholdsproduksjon handler om å utvikle, produsere og publisere innhold tilpasset ulike målgrupper og kanaler, innenfor markedskommunikasjon, informasjonsarbeid, journalistikk og underholdning. Det handler også om bevisst bruk av virkemidler, etiske normer og regelverk i produksjoner.

Tverrfaglige temaer

Folkehelse og livsmestring

I mediesamfunnet handler det tverrfaglige temaet folkehelse og livsmestring om å vise etisk bevissthet rundt egen og andres mediebruk og om å kommunisere ansvarlig i sosiale medier. Videre handler det om hvordan ytringer, framstillinger og representasjon i medier og kommunikasjon påvirker mellommenneskelige relasjoner, holdninger og oppfatninger i samfunnet.

Demokrati og medborgerskap

I mediesamfunnet handler det tverrfaglige temaet demokrati og medborgerskap om kunnskap som kan gi elevene grunnlag for å bli velinformerte og aktive medborgere i en lokal, nasjonal og global medievirkelighet. Videre handler det om etisk bevissthet, samfunnsansvar og sentrale demokratiske verdier som ytringsfrihet og pressefrihet.

Bærekraftig utvikling

I mediesamfunnet handler det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling om sammenhenger mellom sosiale, økonomiske og miljømessige forhold i utvikling og bruk av moderne medieteknologi. Videre handler det om hvordan digitale skiller er med på å hemme eller fremme deltakelse på sentrale arenaer.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i mediesamfunnet innebærer å redegjøre for mediefaglige temaer og problemstillinger i presentasjoner og muntlige sjangre. Det innebærer også å kunne delta i diskusjoner og samtaler, kommunisere ideer og argumentere for egne meninger ved hjelp av fagterminologi.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i mediesamfunnet innebærer å redegjøre skriftlig for mediefaglige temaer og problemstillinger og forklare prosessen bak en medieproduksjon ved å bruke relevant fagterminologi. Videre innebærer det å kunne uttrykke seg skriftlig i ulike informerende, argumenterende, underholdene og journalistiske sjangre.

Å kunne lese

Å kunne lese i mediesamfunnet innebærer å sette seg inn i nyhetsbilder av ulik kompleksitet og forstå meningsutveksling i den offentlige debatten. Det innebærer også å kunne kritisk vurdere sammensatte tekster, og å drøfte deres funksjon og betydning i relasjon til andre tekster og samfunnet.

Å kunne regne

Å kunne regne i mediesamfunnet innebærer å kunne tolke, vurdere og bearbeide tallmateriale og vurdere visuelle framstillinger av statistikk.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i mediesamfunnet innebærer å utvikle digital dømmekraft gjennom gode strategier for nettsøk og annen nettbruk. Det innebærer også å utforske, produsere og publisere medieprodukter ved hjelp av digitale verktøy.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering mediesamfunnet 1

Kompetansemål etter mediesamfunnet 1

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- produsere innhold tilpasset ulike mottakere innenfor journalistikk, markedskommunikasjon, informasjon og underholdning
- utforske og vurdere ny medieteknologi og aktuelle publiseringskanaler og kommunikasjonsformer
- anvende grunnleggende modeller for kommunikasjon, tekstforståelse og mottakerforståelse i egne produksjoner
- beskrive og kommentere egne og andres medietekster ved hjelp av fagbegreper
- gjøre rede for grunnleggende retoriske strategier i medietekster, og produsere egne argumenterende og informerende tekster
- gjøre rede for etiske normer og gjeldende lover og regler og anvende disse i egne produksjoner
- bruke strategier for kildesøk og utøve kildekritikk i tilknytning til tekster og medieproduksjoner
- beskrive egen mediebruk og diskutere egen rolle som deltaker i mediene
- drøfte eksempler på hvordan medier framstiller og representerer ulike individer og grupper i samfunnet
- drøfte grunnleggende problemstillinger knyttet til demokrati og ytringsfrihet og representasjon i mediene
- presentere sentrale hendelser i mediehistorien

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i mediasamfunnet 1. Elevene viser og utvikler kompetanse i faget når de produserer innhold innenfor ulike sjangre, tilpasset ulike mottakere, medier og publiseringskanaler. De viser og utvikler også kompetanse når de benytter virkemidler, etiske normer og kildekritikk i egne tekster og produksjoner, og når de gjenkjenner disse i andres tekster og produkter. Videre viser elevene kompetanse når de bruker eksempler og begrepsapparat på en presis måte for å diskutere mediehistoriske hendelser og mediens rolle i samfunnet. De viser også kompetanse når de bruker grunnleggende kommunikasjonsmodeller for å gjøre rede for faglige valg, og når de vurderer og diskuterer egen mediebruk og andre mediefaglige problemstillinger, muntlig og i egne tekster.☒

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom å gi elevene varierte utfordringer innenfor ulike sjangre og arbeidsmetoder og gjennom å gi dem tilbakemeldinger i ulike former knyttet til arbeidsprosesser og presentasjoner. Læreren skal være i dialog med elevene om utviklingen deres i arbeid med skriftlige og sammensatte tekster, produksjoner og prosjekter, og elevene skal få mulighet til å prøve seg fram. Læreren skal legge til rette for kritisk tenkning gjennom aktuelle og varierte eksempler, samtaler og faglige diskusjoner. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi

veiledning om videre læring slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin innenfor innholdsproduksjon, argumentasjon, analyse og kildeferdighet.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har ved avslutningen av opplæringen etter mediasamfunnet 1. Læreren skal planlegge og legge til rette for at eleven får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i mediasamfunnet 1 basert på kompetansen eleven har vist gjennom arbeid med sammensatte medietekster i ulike sjangre, gjennom arbeid med argumenterende tekster og gjennom refleksjon, valg og anvendt fagkunnskap i tekster, presentasjoner, diskusjoner og prosesser.

Kompetansemål og vurdering mediasamfunnet 2

Kompetansemål etter mediasamfunnet 2

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- produsere publiseringsklart innhold tilpasset ulike målgrupper, innenfor journalistikk, markedskommunikasjon, informasjon og underholdning
- diskutere ny medieteknologi og aktuelle publiseringskanaler og kommunikasjonsformer, og utvikle innhold for disse
- gjøre rede for grunnleggende teorier om markedskommunikasjon og segmentering, anvende disse ved egne produksjoner
- analyser og diskutere strategier i egne og andres medietekster, og gjennomføre egne argumenterende og informerende tekst- og medieproduksjoner
- diskutere etiske normer og gjeldende lover og regler og anvende dem i egne produksjoner
- dokumentere og diskutere kildebruk i egne og andres tekster og produksjoner
- gjøre rede for og vurdere hvordan mediene innhenter og presenterer kildemateriale og statistikk
- gjøre rede for teorier om mediebruk og mediepåvirkning, og drøfte hvordan medier påvirker individ og samfunn
- gjøre rede for hovedtrekkene i nasjonal mediepolitikk
- drøfte betydningen av ytrings- og pressefrihet for et demokratisk samfunn
- diskutere hvordan energi, miljø og bærekraft er knyttet til utvikling, produksjon og bruk av medieteknologi

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i mediasamfunnet 2. Elevene viser og utvikler kompetanse i faget når de produserer publiseringsklart innhold innenfor ulike sjangre, tilpasset ulike mottakere, medier og publiseringskanaler. De viser og utvikler også kompetanse når de benytter virkemidler, retoriske strategier, etiske normer og kildekritikk i egne tekster og produksjoner, og når de gjenkjenner disse i andres tekster og produkter. Videre viser og utvikler elevene kompetanse når de bruker eksempler, begrepsapparat og grunnleggende teori på en presis måte for å beskrive og diskutere medienes rolle i samfunnet. De viser også kompetanse når de redegjør for egne valg med en faglig begrunnelse, og når de vurderer og drøfter hvordan mediene framstiller og påvirker individ og samfunn, muntlig og i egne tekster.☒

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom å gi elevene varierte utfordringer innenfor ulike sjangre og arbeidsmetoder og gjennom å gi dem tilbakemeldinger i ulike former knyttet til arbeidsprosesser og presentasjoner. Læreren skal være i dialog med elevene om utviklingen deres i arbeid med skriftlige og sammensatte tekster, produksjoner og prosjekter, og elevene skal få mulighet til å prøve seg fram. Læreren skal legge til rette for kritisk tenkning gjennom aktuelle og varierte eksempler, samtaler og faglige diskusjoner. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin innenfor innholdsproduksjon, argumentasjon og drøfting, analyse og kildeferdighet.

Standpunktvurdering

Standpunkt karakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har ved avslutningen av opplæringen etter mediasamfunnet 2. Læreren skal planlegge og legge til rette for at eleven får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i mediasamfunnet 2 basert på kompetansen eleven har vist gjennom arbeid med sammensatte medietekster i ulike sjangre, gjennom arbeid med argumenterende og drøftende tekster og gjennom refleksjon, valg og anvendt fagkunnskap i tekster, presentasjoner, diskusjoner og prosesser.

Kompetansemål og vurdering mediasamfunnet 3

Kompetansemål etter mediasamfunnet 3

Mål for opplæringen er at eleven skal kunne

- planlegge, produsere, publisere og drøfte innhold i medieprodukter i ulike sjangre og for ulike målgrupper
- vurdere og anvende modeller for analyse av avsendere, mottakere og målgrupper
- analysere egne og andres medietekster og produksjoner, og diskutere funksjonen de har i samfunnet
- vurdere kildebruk, retorikk og argumentasjon i egne og andres medietekster, og produsere argumenterende og informerende tekster i ulike sjangre
- drøfte problemstillinger knyttet til etiske normer og gjeldende lover og regler, og anvende de samme prinsippene i egne produksjoner
- gi eksempler på skillet mellom private og redaksjonelle medieaktører og drøfte forskjeller på journalistikk, markedskommunikasjon, informasjon og underholdning
- drøfte hensikten med bruk av stordata og algoritmer i medieproduksjoner, markedsføring og publisering
- drøfte mediepåvirkning og medienes makt, og diskutere hvordan medier kan skape, forsterke eller svekke informasjonskløfter, digitale skiller og mediemangfold
- drøfte mediepolitikk, eierskap og mediemangfold i samfunnet ved hjelp av offentlighetsbegrepet
- vurdere eksempler på samiske, norske og internasjonale mediers framstilling av klimaspørsmål, forbrukersamfunn og bærekraftig utvikling

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse i mediasamfunnet 3. Elevene viser og utvikler kompetanse i faget når de planlegger, produserer, publiserer og drøfter innhold innenfor ulike sjangre, tilpasset ulike mottakere, medier og kanaler. De viser og utvikler også kompetanse når de vurderer, bruker og dokumenterer ulike virkemidler, retoriske strategier, etiske normer og kildekritikk i egne tekster og produksjoner. Videre viser og utvikler elevene kompetanse når de analyserer medietekster og produksjoner, og når de diskuterer ulike teksters virkemidler, budskap og funksjon i en samfunnskontekst. De viser og utvikler også kompetanse når de bruker selvstendige eksempler og mediefaglig teori og begrepsapparat på en presis måte for å drøfte mediemakt og medienes rolle i samfunnet og offentligheten. Videre viser og utvikler de kompetanse når de argumenterer omkring, diskuterer og drøfter sammensatte problemstillinger på en objektiv og nyansert måte, muntlig og i egne tekster.☒

Læreren skal legge til rette for elevmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom å gi elevene varierte utfordringer innenfor ulike sjangre og arbeidsmetoder og gjennom å gi dem tilbakemeldinger i ulike former knyttet til arbeidsprosesser og presentasjoner. Læreren skal være i dialog med elevene om utviklingen deres i arbeid med skriftlige og sammensatte tekster,

produksjoner og prosjekter, og elevene skal få mulighet til å prøve seg fram. Læreren skal legge til rette for kritisk tenkning gjennom aktuelle og varierte eksempler, samtaler og faglige diskusjoner. Med utgangspunkt i kompetansen elevene viser, skal de få mulighet til å sette ord på hva de opplever at de får til, og reflektere over egen faglig utvikling. Læreren skal gi veiledning om videre læring slik at elevene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin innenfor innholdsproduksjon, argumentasjon og drøfting, analyse og kildeferdighet.

Standpunktvurdering

Standpunktkarakteren skal være uttrykk for den samlede kompetansen eleven har ved avslutningen av opplæringen etter mediasamfunnet 3. Læreren skal planlegge og legge til rette for at eleven får vist kompetansen sin på varierte måter som inkluderer forståelse, refleksjon og kritisk tenkning, i ulike sammenhenger. Læreren skal sette karakter i mediasamfunnet 3 basert på kompetansen eleven har vist gjennom arbeid med sammensatte medietekster i ulike sjangre, gjennom arbeid med argumenterende og drøftende tekster og gjennom refleksjon, valg og anvendt fagkunnskap i tekster, presentasjoner, diskusjoner og prosesser.

Vurderingsordning

Standpunktvurdering

Mediasamfunnet 1: Eleven skal ha én standpunktkarakter.

Mediasamfunnet 2: Eleven skal ha én standpunktkarakter.

Mediasamfunnet 3: Eleven skal ha én standpunktkarakter.

Eksamen for elever

Mediasamfunnet 1: Eleven kan trekkes ut til praktisk eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Eksamen skal ha forberedelsesdel.

Mediasamfunnet 2: Eleven kan trekkes ut til praktisk eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Eksamen skal ha forberedelsesdel.

Mediasamfunnet 3: Eleven kan trekkes ut til skriftlig eksamen eller praktisk eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Skriftlig eksamen skal ikke ha forberedelsesdel. Praktisk eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Praktisk eksamen skal ha forberedelsesdel.

Eksamen for privatister

Mediesamfunnet 1: Privatisten skal opp til praktisk eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjør om privatister skal få forberedelsesdel ved lokalt gitt eksamen.

Mediesamfunnet 2: Privatisten skal opp til praktisk eksamen. Eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjør om privatister skal få forberedelsesdel ved lokalt gitt eksamen.

Mediesamfunnet 3: Privatisten skal opp til skriftlig eksamen og praktisk eksamen. Skriftlig eksamen blir utarbeidet og sensurert sentralt. Skriftlig eksamen skal ikke ha forberedelsesdel. Praktisk eksamen blir utarbeidet og sensurert lokalt. Fylkeskommunen avgjør om privatister skal få forberedelsesdel ved lokalt gitt eksamen.